

2026-08-20
S2026/01606**Socialdepartementet**Myndigheten för vård- och
omsorgsanalys
Box 6070
102 31 Stockholm

Uppdrag till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att analysera utvecklingsbehov inom vården för jämställd hälsa

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (VoA) i uppdrag att analysera hur sjukdomsburden samt behoven av hälso- och sjukvård skiljer sig åt mellan kvinnor och män samt flickor och pojkar, och utifrån detta lämna förslag på områden som skulle kunna ingå i en nationell satsning för jämställd hälsa. I uppdraget ingår att analysera hälso- och sjukvårdens förmåga att möta kvinnors och flickors, liksom mäns och pojkars, behov av vård. Myndigheten ska också lämna förslag på hur en sådan satsning kan följas upp på ett effektivt sätt.

Inom ramen för uppdraget ska pågående satsningar på hälso- och sjukvårdsområdet, inbegripet psykisk hälsa och suicidprevention, beaktas och vid behov vägas in i analysen.

Uppdraget syftar till att bidra till ändamålsenliga satsningar för en mer jämställd hälsa och att förbättra hälso- och sjukvårdens förmåga att möta kvinnors och flickors liksom mäns och pojkars behov av vård.

VoA ska i arbetet med uppdraget föra dialog med Socialstyrelsen, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Läkemedelsverket, Folkhälsomyndigheten, Jämställdhetsmyndigheten, Sveriges kommuner och regioner, regioner, professionsförbund, patient-, brukar- och anhörigorganisationer, privata utförare samt andra berörda aktörer.

VoA ska senast den 25 oktober 2027 lämna en delredovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

VoA ska senast den 31 mars 2028 lämna en slutredovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Ärendet

Sedan 2015 pågår en satsning på förlossningsvård och kvinnors hälsa och under den innevarande mandatperioden har regeringen avsatt ca 6 miljarder kronor på förlossningsvård och kvinnors hälsa. För 2027 beräknas ca 1 miljard kronor avsättas.

För regeringen är en hög kvalitet i mödrahälsovården, förlossningsvården, eftervården samt hälso- och sjukvården för flickors och kvinnors hälsa fortsatt en högt prioriterad fråga. VoA har haft i uppdrag att följa upp satsningen på området förlossningsvård och kvinnors hälsa ur ett system- och patientperspektiv under perioden 2023–2025 (S2023/02001). I slutredovisningen framgår att det sedan satsningens start skett en positiv utveckling av mödrahälsovården, förlossningsvården och vården för flickors och kvinnors hälsa. Myndigheten pekar dock på att det saknas tydliga och mätbara mål vilket försvårar uppföljning och effektutvärdering av satsningen. Myndigheten lyfter även att den sjukdomsbörda som är kopplad till graviditet och förlossning endast utgör en mindre andel av kvinnors totala sjukdomsbörda.

Regeringen ser därför att det finns behov av att särskilt belysa de sjukdomstillstånd som bidrar mest till flickors och kvinnors sjukdomsbörda men som faller utanför området mödrahälsovård, förlossningsvård, eftervård samt vård kopplat till sexuell och reproduktiv hälsa. Enligt VoA:s slutredovisning är de sjukdomsgrupper som orsakar störst sjukdomsbörda för kvinnor totalt sett cancersjukdomar och hjärt-kärlsjukdomar, även om sjukdomsbördan har minskat de senaste 20 åren. Störst sjukdomsbörda för kvinnor jämfört med män orsakas av psykiatriska tillstånd, neurologiska tillstånd och sjukdomar i rörelseorganen.

Det finns även behov av att redogöra för vilka sjukdomstillstånd som i störst utsträckning bidrar till sjukdomsbördan hos både flickor och pojkar, kvinnor och män, och att synliggöra utvecklingsbehov. En sådan analys kan utgöra underlag för att regeringen ska kunna utforma samlade och ändamålsenliga satsningar som tar hänsyn till både kvinnors och mäns hälsa och särskilt uppmärksammar de tillstånd som påverkar båda könen. Män och kvinnor drabbas i stor utsträckning av samma typer av sjukdomar men

sjukdomsbördan skiljer sig ofta åt då vissa sjukdomar är vanligare för kvinnor än för män, och tvärtom. Dödligheten är t.ex. högre bland män i flera icke-smittsamma sjukdomar såsom t.ex. hjärt-kärlsjukdomar.

För att möjliggöra mer ändamålsenliga, långsiktiga och effektiva satsningar som bidrar till en mer jämställd hälsa för både flickor och pojkar samt kvinnor och män behövs därför en behovsanalys som tydliggör vilka insatser som kan bidra till ett utvecklat arbete och en mer jämställd hälsa.

Regeringen avser avsätta medel för uppdraget för 2027 och framåt under förutsättning att riksdagen har anvisat medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Elisabet Lann

Evelina Ulvenäs Norvell

Kopia till

Folkhälsomyndigheten
Jämställdhetsmyndigheten
Läkemedelsverket
Socialstyrelsen
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
Sveriges kommuner och regioner